

قواعد درس پنجم عربی دوازدهم

موضوع ← اسلوب منادا

تعریف ← اسلوب و روشی است که در آن کسی یا چیزی را مور خطاب قرار می دهیم.

ارکان اسلوب ندا ← حرف ندا + مُنادا

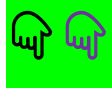
① **حروف ندا عبارتند از:** { یا - ا - وا } ولی مهمترین حرف

ندایی که ما به آن نیاز داریم حرف **یا** است.

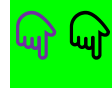
تعریف: حرف ندا صوت یا حرفی است که برای صدا زدن و خواندن کسی یا چیزی به کار می رود.

② **منادی:** اسمی است که در جمله بعد از یکی از حروف ندا

واقع می شود و مورد خطاب گوینده قرار می گیرد.

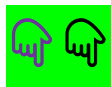

چندین مثال برای منادا در فارسی

مثال 1 ➡ ای صاحب کرامت! شکرانه سلامت
روزی تفقدی کن درویش بینوارا

مثال 2 ➡ ای چراغ دل نمی دانی که اندر وصل و هجر

چندین مثال برای منادا در عربی

❖ یا اِبْلِيسُ ما لَكَ اَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ❖

❖ یا داوُدُ اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْاَرْضِ ❖

❖ یا رَبَّنَا ارْحَمْنَا فِي الْاٰخِرَةِ ❖

❖ یا طَالِبَ الْمَدْرَسَةِ اَكْتُبْ مَقَالَهٗ حَوْلَ فَايْرُوسِ كُورُونَا.. ❖

❖ یا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ السَّلَامُ عَلَيْكَ ❖

توجه: حالا شما به راحتی می توانید منادا را که بعد از حرف ندا و

به رنگ قرمز آمده است پیدا کنید.

انواع منادی و اعراب ان { خارج از کتاب ولی اسان }

هشدار: من خودم با ذکر مطالبی که در کتاب نیست و حذف شده اند مخالفم مگر اینکه مواردی که ضروری باشد و یادگیری ان در همان حد مطالب کتاب باشد و به دانش آموزان در جواب دادن به سوالات منادا در کنکور و امتحان کمک کند.

انواع منادا در عربی

- 1 مناداي **عَلَم**
- 2 مناداي **مضاف**

حالا توضیحات مفید، کامل و دور از حاشیه

منادای علم ← هرگاه منادا در عربی یک **اسم علم** یا همان **اسم خاص** باشد به ان منادای علم می گویند.

چندین مثال برای منادای علم

❖ يا اللهُ اِرْحَمْنَا ❖

❖ يا داوُدُ اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْاَرْضِ ❖

❖ يا قُدْسُ اَنْتِ قَلْعَةُ الصّٰمِدِيْنَ ❖

❖ يا مَرِيْمُ اَسْجِدِيْ مَعَ السّٰجِدِيْنَ ❖

❖ يا عَلِيُّ ، يا مُحَمَّدُ ، يا فاطمةُ ❖

خوب ، معلومه کدام کلمات منادای علم هستند.

خصوصیات منادای علم

الف: فقط ضمه — می گیرد.

ب: «ال» یا تنوین — نمی گیرد.

ج: جزء کلمات **مبنی** به حساب می آید و علامت ان **ثابت** است

2 **منادای مضاف** ← هرگاه منادا دارای مضاف الیه باشد یا به عبارتی دیگر هرگاه منادا به اسم بعد از خود اضافه شود به ان منادای **مضاف** { اضافه شده } گویند.

چندین مثال برای منادای مضاف

- ★ **يا طَالِبَ** الْمَدْرَسَةِ أَكْتُبُ مَقَالَةً حَوْلَ فَايْرُوسِ كُورُونَا ★
- ★ **يا أَرْحَمَ** الرَّاحِمِينَ أَسْأَلُكَ النَّجَاةَ ★
- ★ **يا عَبْدَ** اللَّهِ لَا تَكْذِبْ وَ أَنْتَ تَعْلَمُ الْحَقَّ ★
- ★ **يا رَبِّي** ، كَرَّمْتَ الْعِلْمَ وَالْعُلَمَاءَ بِالْإِسْلَامِ ★
- ★ **يا مُسْلِمِي** الْعَالِمِ ابْتَعِدُوا عَن فَايْرُوسِ كُورُونَا ★

توجه: کلمات قرمز رنگ منادای **مضاف** و آبی رنگ **مضاف الیه** هستند.

خصوصیات منادای مضاف

- 1: همواره **منصوب** است و علامت { **ـَ** **ـِ** **ـِ** } می گیرد.
- 2: هیچ وقت { **ال** } و تنوین { **ـٌ** } نمی گیرد.
- 3: اگر در منادای مضاف ، منادا جمع مذکر سالم { **ین** } و مثنی { **ین** } باشد نون آنها در هنگام اضافه شدن **حذف** می شود.

نکته با طعم نوروز: هر اسمی که برای انسان اسم { **عَلَم** } باشد و با

کلمه { **عَبْد** } شروع شود از نوع منادای { **مُضَاف** } به حساب می آید.

یا **عَبْدَ الْمُطَلَّب** یا **عَبْدَ الرَّحْمَان** یا **عَبْدَ اللَّهِ**

کلمه { **عَبْد** } منادای مضاف است که به کلمه بعد خود اضافه شده است.

نکته کرونایی: وقتی از **منصوب بودن** حرف می زنیم منظورمان این

است که باید یکی از علامتهای { **ـَ ـِ ـُ ـِـنَ ـِـنِ** } را داشته باشد.

نکته عادی: البته گاهی ما علامت منصوب بودن منادا را در ظاهر آن

نمی بینیم که این قاعده خارج از کتاب است.

﴿ **یا مسلمي العالمِ اتَّحدوا** ﴾

مسلمی منادای مضاف است و چون **مُضَاف** شده **نون آن افتاده** است

﴿ **یا عَبْدَ اللَّهِ لا تَكْذِبْ** ← **عَبْدَ** منادا و منصوب به **ـَ** می باشد

﴿ **یا رَبِّي** ، كَرَّمْتَ الْعِلْمَ وَالْعُلَمَاءَ بِالْإِسْلَامِ

رَبِّ منادای مضاف است و لی منصوب بودن آن با چشم دیده نمیشه.

نکته انفجاری با طعم فلفل 🍷🍷

توجه: گاهی در اسلوب ندا حرف ندا {یا} حذف می شود و این را از

مفهوم و قرائن عبارت و یا متن می توان فهمید: 🍷🍷

❖ **رَبِّي** لَقَدْ أَخْطَأْتُ، فَاعْفُ عَنِّي ❖

❖ **إِلَهِي** أَصِبتُ حَزِينَةً لِأَنِّي مَا اسْتَطَعْتُ مَسَاعِدَهُ الْآخِرِينَ. ❖

❖ **رَبَّنَا** أَتْنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ❖

❖ **يُوسُفُ** أَعْرَضَ عَن هَذَا ❖

هشدار هشدار: در حالت حذف حرف ندا برای تشخیص منادا از مبتدا

باید به نکته زیر توجه کنیم تا دچار اشتباه نشویم. 🍷🍷

روش تشخیص منادا بدون حرف ندا «یا» 🍷🍷

اگر بعد از اسمی که در ابتدای جمله آمده، جمله بگونه ای باشد

که گویی ما با آن اسم در **حال گفتگو** هستیم یا به عبارتی

دیگر **مورد خطاب** و مخاطب ما باشد آن **اسم منادا** خواهد بود.

چندین مثال برای منادای بدون حرف ندا

﴿يُوسُفُ أَعْرَضُ عَنْ هَذَا﴾ ← **يُوسُفُ** منادای علم است.
و قرینه در این جمله امر بودن فعل **أَعْرَضُ** می باشد.

﴿حَافِظَ الْقُرْآنِ عَلَيْكَ الْعَمَلُ بِهِ﴾ ← **حَافِظَ** منادای مضاف است
و منادا بودن **حَافِظَ** به علت آمدن {ضمیر مخاطب **ك**} می باشد.

﴿طَالِبَ الْمَدْرَسَةِ هَلْ دَرَسَ الْمَعْلَمُ هَذِهِ الدَّرْسَ؟﴾
دلیل منادا بودن **طَالِبَ** در جمله امر بودن فعل **أَعْرَضُ** می باشد.

﴿رَبَّنَا إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِذُنُوبِي الْكَثِيرَةِ﴾
دلیل و قرینه منادا بودن **رَبِّ** فعل **مَتَكَلَّمُ** **أَسْتَغْفِرُ** می باشد.

﴿إِلَهِي أَرْسَلْتُ بِالْتَّعْلِيمِ﴾
دلیل منادا بودن **إِلَه** فعل **مَجْهُول** و **مَتَكَلَّمُ** **أَرْسَلْتُ** می باشد.

اَمَّا اَمَّا اَمَّا اگر جمله بگونه ای باشد که گویی ما در حال گفتن خبری درباره ی آن اسم هستیم، یا بعد از اسم آغاز جمله ، فعل غایب بیاید که ضمیرش به اسم آغاز جمله بر گردد، مبتدا خواهیم داشت و دیگر منادا نیست .

چندین مثال

➤ مثال 1: **رَبَّنَا غَفَّرَ دُنُوبَنَا**
چون **غَفَّرَ غایب** است پس منادا نیست.

➤ مثال 2: **حَافِظُ الْقُرْآنِ رَجُلٌ عَادِلٌ**
جمله بعد از حافظ درباره **اسمی غایب** سخن می گوید.

➤ مثال 3: **مَرِيَمُ اسْتَذَكَّرَتْ ذِكْرِي أَيَّامِ أَشْبَابٍ**
فعل جمله **غایب** است پس منادا نیست.

توجه: کلمات { **رَبُّ حَافِظُ مَرِيَمُ** } در سه جمله بالا **مبتدا و مرفوع** هستند. زیرا مورد خطاب قرار نگرفته اند و **غایبند** و درباره شان حرف می زنیم.

چگونگی کاربرد { اِيْهَا وَاِيْتُّهَا } در منادا

هشدار هشدار ➡️ ➡️ منادا هیچ وقت { ال } نمی گیرد.

هشدار : خوب اگر منادا دارای { ال } باشد ما باید چکار کنیم.
آیا صحنه را ترک میکنیم یا فکری برای منادا کردن اسم دارای { ال } می کنیم. قطعاً دنبال راه چاره می گردیم.

خوب چاره این است که :

هرگاه اسمی که صدا زده می شود و منادا قرار می گیرد اگر دارای « ال » باشد، باید قبل از آن اسم از لفظ « اِيْهَا » { برای اسم مذکر } و لفظ « اِيْتُّهَا » { برای اسم مؤنث } استفاده شود.

اندکی تفکر: خوب شاید عده ای بگویند اسان ترین کار این است که «ال» را از ابتدای اسم حذف کنیم ولی نمی شود «ال» را حذف کرد.
چون ما می خواهیم اسم دارای «أل» را منادا قرار دهیم.

چندین مثال

النَّاسُ ← يا النَّاسُ { غلطه } باید ← يا أَيُّهَا النَّاسُ
الْبَنْتُ ← يا الْبِنْتُ { غلطه } باید ← يا أَيَّتُهَا الْبِنْتُ

توجه: هرگاه «أَيُّهَا» و «أَيَّتُهَا» در جمله بکار برود یا باید بگوییم که لفظ «ای» و «ایة» منادا هستند. و یابه ترکیبات { أَيُّهَا النَّاسُ } و { أَيَّتُهَا الْبِنْتُ } گروه منادایی می گویند.

تله انفجاری در منادا:

کلمات النَّاسُ و الْبِنْتُ به تنهایی نمی توانند منادا باشند.

نکته مهم: اسمی که بعد از «أَيُّهَا» یا «أَيَّتُهَا» می آید، حتما باید «ال» داشته باشد چون اگر «أل» نداشته باشند آوردن «أَيُّهَا» و «أَيَّتُهَا» لازم نیست و آن اسم «أل» دار باید به تبعیت از منادا مرفوع باشد و علامتهای مرفوع { ان ون } را بگیرد.
یا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ - یا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ - یا أَيَّتُهَا الْبَنَاتُ - یا أَيَّتُهَا التَّلْمِذَتَانِ

دو نکته در مورد کلمه { اَللّٰه }

1: کلمه اَللّٰه از قاعده « اَيُّهَا » و « اَيْتُّهَا » استثنا شده است و این دو کلمه برای لفظ اَللّٰه نمی آیند و لازم نیست.

~~اَيُّهَا اَللّٰه~~ ~~اَيْتُّهَا اَللّٰه~~ ← هر دو نادرست هستند و بدون کاربرد

2: کلمه اَللّٰه به دو صورت يا اَللّٰه و اَللّٰهُمَّ منادا واقع می شود و فرقی با هم ندارند. و هر دو منادای عَلم به شمار می روند.

آخرین موضوع منادا:

نکته مهم: گاهی در منادای مضاف که منادا به ضمیر { ي } اضافه شده است ضمیر { ي } حذف می شود و به جای آن در آخر منادا حرکت { کسره } می آید پس اگر منادا یک کلمه بوده و { کسره } بگیرد، خطا نیست بلکه انتهای آن ضمیر { ي } بوده که حذف شده است.

{ يا عبادِ = يا عبادي } { يا ربّ = يا ربّي } { يا قومِ = يا قومي }

هشدار: کلمات قرمز که منادای مضافند چون به ضمیر { ي } اضافه شده اند پس { ي } حذف شده و به جای آن در آخر منادا { کسره } آمده است.

نکته ای فراتر از کتاب: مناداهایی که به { ی - مشدد } ختم می شوند،

معمولاً جمع مذکر سالم یا مثنی بوده اند که منادا واقع شده اند و نون
آخر آنها در هنگام اضافه شدن به ضمیر { ی } حذف شده است و
دو { ی } با هم ادغام شده اند و تشدید گرفته است.

چندین مثال

یا والدی ← در اصل ← یا والدین + ی

یا مسلمی ← در اصل ← یا مسلمین + ی

دقت: والدین و مسلمین که مثنی و جمع مذکر سالم هستند اولاً
چون به ضمیر { ی } اضافه شده اند حرف { ن } از آخرشان حذف
می شود و ثانیاً و بعد حرف { ی } اسمهای مثنی و جمع مذکر با
ضمیر { ی } در هم ادغام شده اند و تشدید می گیرد.

توجه: پس والد و مسلم منادای مضاف هستند

چند تست در باره منادا

1: عَيْنِ الْمَنَادِي:

الف: مُسْلِمٌ لَا تَتَوَكَّلُ إِلَّا عَلَيِ اللَّهِ

ب: أُخْتِي لَا تَتَوَكَّلُ عَلَيِ غَيْرِ اللَّهِ

ج: الْمُؤْمِنُ لَا يَتَوَكَّلُ إِلَّا عَلَيِ اللَّهِ

د: أَخِي لَا يَتَوَكَّلُ عَلَيِ غَيْرِ اللَّهِ

جواب: تست اول: جواب گزینه {الف} زیرا بعد از {مسلم} {لا تتوكل} که مخاطب است آمده در نتیجه مناداست، در گزینه {ب} نیز {لا تتوكل} آمده اما چون قبل از آن اسم مؤنث آمده، غایب است نه مخاطب. گزینه های {ج} و {د} چون غایب هستند منادا نیستند.

2: عَيْنِ الْمَنَادِي

الف . مَرِيْمٌ قَالَتْ: اسْتَذْكُرْ ذِكْرِي أَيَّامَ الشَّبَابِ

ب . مَرِيْمٌ تَسْتَذْكُرْ ذِكْرِي أَيَّامَ الشَّبَابِ

ج . مَرِيْمٌ اسْتَذْكُرَتْ ذِكْرِي أَيَّامَ الشَّبَابِ

د . مَرِيْمٌ اسْتَذْكُرَتْ ذِكْرِي أَيَّامَ الشَّبَابِ

جواب تست دوم: گزینه {د} چون .....

تهیه و تنظیم: **لقمان سلطانی راد** دبیر دبیرستانهای بوکان

دانش آموزان و همکاران عزیز امیدوارم برای شما مثمر ثمر باشد

ما را از پیشنهادات و انتقادات خویش محروم نکنید. **09143813591**